

FOCUS - 1 of 1 DOCUMENT

de Volkskrant

de Volkskrant

October 19, 2007

Op zoek naar ex-schrijvers in de wereldliteratuur

BYLINE: Maarten **Steenmeijer****SECTION:** CICERO; Blz. 22**LENGTH:** 340 woorden

Schrijvers die niet meer schrijven, daar moet iets mee zijn, die hebben een afwijking. Vila-Matas verzoon er een term voor: het syndroom van Bartleby, naar de legendarische kantoorklerk uit het verhaal van Melville, die zich terugtrekt uit het leven. Zijn baas raakt in de ban van deze zonderlinge nowhere man en doet zijn best om diens ziel te doorgronden.

Zo ook Vila-Matas in Bartleby & Co. Hölderlin, Hofmanns-thal, Walser, Beckett, Rulfo, Salinger: waarom legden ze de pen neer? Waarom werden ze 'schrijvers van het Nee'?

Om die vraag te beantwoorden struint Vila-Matas zo ongeveer de hele wereldliteratuur af. De (ex-)schrijvers die hij daarbij tegenkomt, hadden allemaal zo hun redenen om de pen neer te leggen. Sommigen waren gek geworden, anderen hadden geen verbeeldingskracht meer en weer anderen werden verlamd door faalangst of vonden dat zwijgen de hoogste vorm van literatuur was.

Vila-Matas lijkt alles in huis te hebben om iets moois te maken van dit onderwerp. Zijn pen is puntig, zijn passie

voor de literatuur onvoorwaardelijk en zijn kennis van het onderwerp uitzonderlijk. En toch is het hem niet gelukt om al die afzonderlijke bartleby's samen te laten klonteren tot een monumentaal raadsel. Bartleby & Co is geen grote roman, maar een kleine encyclopedie vol aardige anekdotes en gelardeerd met toelichtingen die er soms nogal dik bovenop liggen ('de essentie van elke tekst bestaat erin te ontsnappen aan elke essentiële bepaling').

Net als bij Borges is alles literatuur bij Vila-Matas: wat geschreven is en ook wat niet geschreven is. Net als zijn Argentijnse voorbeeld woont hij in zijn bibliotheek. Voor Borges was dat meer dan genoeg, maar Vila-Matas redt het daar niet mee. Je zou daarom willen dat hij niet alleen maar langs de planken van zijn bibliotheek kuiert, maar ook eens naar buiten zou lopen, de wereld in.

Of als dat te veel mocht zijn voor deze door en door verliteratuurde schrijver, dan zou hij toch in elk geval een keer de ramen van zijn tamelijk bedompte bibliotheek open moeten doen. Maarten **Steenmeijer**

LOAD-DATE: October 19, 2007**LANGUAGE:** DUTCH; NEDERLANDS

NOTES: Bartleby & Co; Vertaald uit het Spaans door Adri BoonDe Bezige Bij; 189 pagina's; (E) 18,50ISBN 978 90 234 2636 3

PUBLICATION-TYPE: Krant